

Da bi prosil mamo odpuščanja, mu ni prišlo na um. Le šiba izza omare mu je zamigljala pred očmi, in težko mu je bilo pri srcu, da je zajokal.

„Oh, mama!“

Mama so pobrali sol, kolikor je je še ostalo. No, za prvo potrebo je že še bilo . . . Pa so odvezali Varuha, spravili voziček in se ozrli na Pepčka. Zasmilil se jim je. Ves je bil potr. Ali brez kazni vendarle ni smelo biti! Par piruhov so mu pritrkali. Sicer pet — letos pa le tri. In tudi voziček je romal v shrambo. No, Varuhu je bilo čisto prav, Pepčku pa manj.

Tri piruhe — je že nekaj; a vendar je hodil Pepček velikonočno nedeljo tako čemerno po vasi, ter se ogibal tovarišev. Mari so kaj izvedeli?

Tudi Marinovih ni obiskal, kar se je posebno materi čudno zdelo. Namenili so mu namreč štiri najlepše piruhe . . . In ga ni bilo. —

Pasja reč — to!

Semjonov.

Prvi in zadnji dve.

Osemnajst kozic in kozličkov imeti vso zimo na oskrbi, ni mala reč. — To je dobro izkusil tudi Vrbinčev France. Jeseni je iztopil iz šole in je takoj prevzel od starejšega brata vse koze v oskrbo. Gonil jih je vsakdan v reber, pa naj je bilo lepo ali grdo. Sicer se ne more reči, da bi bil France nerad opravljal ta posel. Imel je sam dva kozlička, za katera je še posebno skrbel. Tudi njegov starejši brat, Juri, ni imel več kakor dve rogački. Pred nekaj tednov jih je imel še pet, ki si jih je bil polagoma priredil. A tri je prodal, da si je kupil obleke in obuvala, ker se je bil zmenil s Hrvatjarji, da jim pojde za „fantka.“

Iz naših vasi gre namreč vsako leto več krepkih fantov in mož črez zimo dol na Hrvaško in v Slavonijo. V tamošnjih šumah podirajo hraste in tešejo doge.

Tako so si Hrvatarji v prejšnjih letih zaslužili marsikak krajcar. Sedaj se je pa že precej ubilo, kakor pravijo, in ni več tistega zaslužka.

Hrvatarji vzemo vsako leto s seboj tudi krepkega dečka. Pravijo mu „fantek“. Fantek jim je za kuharja. Kuha jim koruzne žgance, in skrbi za ogenj in vodo v kolibi. Kadar se vrnejo Hrvatarji z dela, se radi pogrejejo in po dobro zabeljenih žgancih se prileže požirek vode.

Za takega fantka je torej šel Vrbinčev Juri. Preje se je pa še s Francetom pogodil zaradi koz. Ako jih bo dobro krmil, mu je obljubil za vsako svojo kozo eno krono, ko se vrne iz Hrvaške. France je bil zadovoljen in je skrbel za bratovi kozi pravtako kakor za svoja kozlička.

No, jeseni je še šlo, a težje je bilo pozimi. Kozе niso rade v hlevu, tudi pozimi ne. In zato je France dostikrat prezebal pri kozah na paši in gazil sneg. Le kadar je bilo prav mrzlo, ali pa, če je zapadel debel sneg, je ostal doma. Tista zima pa ni bila posebno mrzla, in tudi snega ni bilo preveč. Zato je ostal France le redkokedaj doma, četudi je včasih natihem prosil Boga, da bi zapadel prav debel sneg in pritisnil hud mraz.

V dolgi zimi si je bil na paši pri kozah in doma za pečjo že stokrat napravil račun, kako bo porabil tisti dve kroni, kateri dobi od brata. Najrajši bi si bil kupil za Veliko noč vso obleko in klobuk. Saj poslej ne bode mogel hoditi več v cerkev v tako oguljeni obleki, kakor je hodil doslej. Vender je lahko uvidel, da si ne bode mogel kupiti za tisti dve kroni cele obleke in klobuka. Najbolj je bil pač potreben prazničnih hlač in klobuka. Za hlače bi bilo morda še zadosti. Krojača plačajo itak oče in klobuk mu bodo najbrže tudi kupili, da si ni bilo te navade pri Vrbinčevih. Vsakemu so dali eno ali dve kozici, in potem si je moral fant skrbeti sam za obleko. Tako je bilo z Jurjem in tako tudi s Francetom.

France je kmalu povedal očetu svoj načrt, kako bi prišel za Veliko noč do hlač in do klobuka. Pa

Spomladi.

Toplo solnce pomladanje
Na poljano sije;
Na poljani oživeli
Cvet pri cvetu klije.

Tiha polja in ravnice
Pas zelen odeva,
A v višavi rajskomilo
Ptičic zbor prepeva.

Na poljani oživeli
Tiha radost klije,
Srce radosti prevzeto
V slednjih prsih bije.

Taras Vaziljev.

oče dolgo niso hoteli nič slišati o plačilu. Končno se mu je pa le posrečilo, da jih je preprosil. Obljubili so mu, da plačajo krojača in kupijo fantu klobuk.

* * *

Za Jožefovo so se Hrvatarji vrnili, in ž njimi tudi fanték, Vrbinčev Juri. Jurja so se razveselili oče in mati, ker so ga videli čvrstega in zdravega. Najbolj se ga je pa razveselil France. Jurja samega sicer on ni tako težko čakal, pač pa tistih dveh kronic. Ko bi mu ne bilo radi denarja, bi bil Juri ostal lahko še mesec dni na Hrvaškem; France bi ga ne bil nič pogrešal. A Velika noč se je bližala, in novih hlač je bilo treba. Zato je France komaj čakal, da se vrne Juri.

ln res se je vrnil. —

„No, kako si redil moji kozi?“ ga vpraša po prvem pozdravu.

France je komaj čakal, kdaj Juri napelje pogovor na kozi, da ga lahko opomni zaradi kronic. Zato mu je bilo prav vseč Jurjevo vprašanje in je hitro odgovoril: „I, kako? Dobro sem ji redil, dobro. Obe sta bolj debeli, kakor si ji bil pustil, četudi je bila zima. Pošteno sem zaslužil tisti dve kronici. Kar odštej mi ji brez gledanja“.

„Potrpi! Kozi moram prej pogledati, če je res, kar govoriš.“

Šla sta v hlev, in Juri se je prepričal, da je France govoril resnico. Odštel mu je dve kroni in mu dal še dve desetici povrhu.

Dve kroni in dvajset vinarjev: to je že nekaj denarja za takega fanta, kakor je bil France. Toliko denarja je imel še samo enkrat, namreč pri birmi. Pa takrat ga je bil dal očetu. Ta denar pa je njegov, samo njegov. Lahko ga obrne kakor hoče; nihče mu ne more nič. Oče najbrže še vprašali ne bodo po njem, dokler ne gresta kupit blaga za hlače. To bode pa šele drugi teden, ko bode pri sv. Antonu semenj.

Dolgo je ogledoval France težko prisluženi denar. Prijeten občutek je imel, ko je prvič lahko rekel: „To

je moje!“ Vendar mu je bilo tudi težko, ko se je spomnil, kako mora človek trpeti, preden kaj zasluži...

Ko se je nagledal svetlih kronic, je zavezal vse v vogal robca, pa spravil dobro v žep in odšel v hišo.

* * *

Tista nedelja po Jožefovem ni bila ena najlepših. Pihal je dosti mrzel veter, in tudi dežilo je. Od Vrbinčevih so bili dopoldne vsi pri maši. Popoldne pa niso šli k nauku in litanijam, dasi so redkokedaj izostali, vsaj oče ne. Oče so se bili nekaj prehladili in so želeli ostati doma. Mati so pa imeli tako dovolj opravila z živino. Juri je bil pa še truden od dolge poti ter je popoldne počival. Tako je šel samo France k popoldanski službi božji.

„Pa greš lahko v naš stol, ker mene ne bo. In poslušaj, da boš vedel kaj povedati“, so mu naročali oče, ko se je odpravljal v cerkev.

France je pokimal in odšel. Ure so šle navskriž in France je prišel dobre četrte ure prezgodaj. Zavil pač ni v cerkev, ampak pred Repnikov skedenj, kjer so se navadno ustavljali fantički pred službo božjo. Včasih so šli pa zadaž pod kozolec, da jih niso videli ljudje, in so igrali tudi za denar. Seveda se je tuinsem celo pripetilo, da so taki igravci pozabili na službo božjo in so jo zamudili.

Vrbinčev France je našel pred Repnikovim skedenjem le par šolarjev, ki so vedrili. Šel je naprej. Onstran je bila pa cela gruča fantov, ki so stali v krogu. Na sredi so sedeli na deski štirje igravci in igrali v klobuku za denar. Pri nas pravijo tisti igri „partanje“. — Tudi Vrbinčev je pristopil k tisti gručici in opazoval. On sam ni še nikdar igral za denar, kvečjemu včasih za gumbe ali pa za stara peresa. In čudno; navadno je imel pri takih igrah srečo.

France je obstal in gledal igravce. Pa dolgo ni ostal miren. Kmalu se je tudi v njem oglasila tista strast do igranja. Vedno glasneje mu je govoril neki glas: „Sedi tudi ti in igray! Ti imaš v igri srečo, lahko dobiš par kronic in si kupiš celo obleko.“ — Drugi glas ga je pa odvrčal in silil v cerkev. — — —

„Jaz neham, kdo pristopi!“ se oglasi Grega, dobro znan igravec med fantalini.

Nihče se ne oglasi. Francetu je v tistem hipu močno bilo srce.

„Ali nima nihče vinarja?“ ponovi Grega. „Jaz imam danes smolo. Naj še kdo poizkusi, morda bo imel boljšo srečo.“

„No, sedi eden, sedi, da ne bomo čakali!“ se oglašajo ostali trije igravci.

France sede in izvleče dvajset vinarjev: „Bom pa jaz!“

„Oho! Ti?“

„Jaz, jaz! Kaj mislite, da nimam!“ odvrne nekam nevoljen. Žal mu je bilo, da se je vdal; a sedaj nehati, ni kazalo. Vsi bi se mu smejali, češ, da nima poguma.

„To vemo, da imaš; saj ti je dal Juri. Ali bojimo se; začetniki imajo srečo.“

In igra se je pričela. V klobuk so metali po štiri vinarje. France je kmalu jel dobivati. Sam ni vedel, kdaj je dobil eno krono. Ker je dobival, si je kmalu zadušil glas, ki ga je vabil v cerkev. Pozabil je na vse in mislil samo na dobiček. — Svoj denar je dal posebej in dobiček je spravljal v drug žep, dokler ga je bilo kaj. Pa dolgo ga ni mogel spravljati. Pričel je izgubljati in izgubljal je naprej. Zopet je zaigral dobiček in še svoji dve desetici povrh. Strast do igranja ga je bila tako prevzela, da ni dosti pomišljal in je menjal prvo krono. Kazala se je zopet sreča, a tudi ta ni trajala dolgo. Zaigral je prvo krono in menjal še drugo. „Ena hlačnica je šla, naj gre pa še druga“, si je mislil; „če noče ona nazaj“. — In igral je naprej. Zopet je dobival, pa zopet izgubljal, dokler ni izgubil zadnjega vinarja. — — —

„Jaz ne grem več, sem suh“, je dejal navidez mirno, kakor je videl prej Grego. A v resnici mu je bilo težko pri srcu in tako nevoljen je bil sam nase, da bi se bil najrajši z neumno glavo zaletel v kozolec.

„Ti ne greš več, tako? Saj moramo tudi mi domov. Ljudje so že odšli od litanij“, so govorili oni trije in preštevali dobiček.

France je bil bled od jeze. Padlo mu je na um, da so ljudje res že odšli, in da on ni bil ne pri nauku ne pri litanijah. Sram ga je bilo in obrnil se je v stran ter odšel s solzami v očeh.

* * *

Pozno je prišel Vrbinčev France domov. Oče so bili že skoro celo uro doma. Šli so bili namreč vseeno tudi k nauku. Postalo jim je dolgočasno doma, ker so bili navajeni vsako nedeljo tudi popoldne v cerkev. Pa so se premislili in vendarle šli. — Čudno se je domačim zdelo, da ni toliko časa Franceta domov.

No, tudi France je prišel. Nekako tiho. Vsi so se ozrli vanj, ko je stopil v hišo. Videli so, da ima rdeče oči, in iz kratkih odgovorov so spoznali, da nekaj ni prav.

„Kje si pa bil tako dolgo?“ ga vprašajo oče.

Rekel je, da se je ustavil pri tistem in tistem.

„Kakšen nauk je pa bil danes?“ vprašajo oče.

France je nekaj ongavil, kar je pa že bilo prejšnjo nedeljo, o poslednji sodbi.

„Tako, tako! Ni bilo to že danes teden?“

France je zardel do ušes. „Je bilo, je; pa danes je bilo nadaljevanje.“

„Lažnik!“ zakliče oče, da je zagrmelo po hiši. Stresel se je France po vsem životu. „Poglej mi v oči in povej, kje si bil ti danes pri nauku in kaj si delal?“

Sedaj je bilo konec. Poznal je dobro očeta, in gorje mu, ako bi se bil le še besedico zlagal. Solze so mu zalile oči, ko je jecljaje pripovedoval, kje je bil in kaj je delal. Ko je končal, je pokleknil pred očeta ter prosil odpuščenja s povzdignjenimi rokami ihtoč: „Ljubi oče, prosim vas, odpustite mi. Vem, da nisem prav ravnal, a obljubljam vam, da ne bom nikdar več, in da sta bili ti dve kroni prvi in zadnji dve.“

Oče so ga gledali dolgo, pa molčali, ko je France že končal in ihtel še naprej. Potem so pa vendarle rekli: „Glej, da ne pozabiš, kar si mi obljubil!“

Tako slabih velikonočnih praznikov ni imel nikdar ne preje ne pozneje Vrbinčev France. Hlač ne in klo-

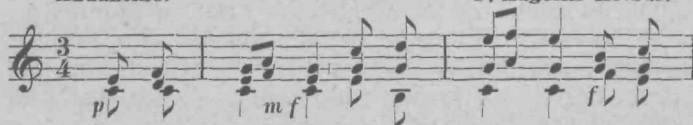
buka ne! Dano besedo je pa le držal. Tisti dve kroni sta bili res prvi in zadnji, kar jih je zaigral. Na desno gleda, če igrajo na levi strani ceste, in na levo, če igrajo na desni. Kdor ni gumpec, ga izmodri prva izkušnja — si misli in prav ima. *Kompoljski.*

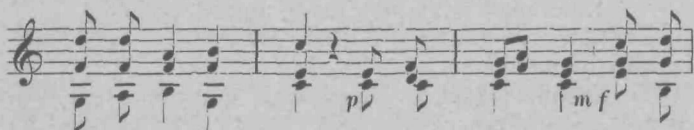
Naša ljuba Gospa vedne pomoči.

Andantino:

P. Angelik Hribar.

1. Pred ol - tar-jem Tvojim zbi - ra Družba
2. In za - to smo si iz - bra - le Te-be
3. Va - ruj, Ma - ti, in o - hra - ni Nam ne-
4. V srečne pe - lji nas vi - ši - ne, Sve-ti

1. Tvo-jih se hče - ra, V Te za - up - no se o-
2. v mater in go - spo, VTvo-je var - stvo se po-
3. dolžno - sti za - klad. Vsa-ke - ga nas gre-ha
4. Si-jon nam od - pri, Kjer ne - var - nost vsa-ka

1. zi - ra, Vedne po-mo-či Go - spa! Da-leč
2. da - le, Svo-jo nam po-daj ro - ko! Ne od-
3. vbra-ni, Da nas Je-zus i - ma rad. Vse od-
4. mi - ne, Kjer naš ve-čni dom slo - vi. Da Te